

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

ПОВРЕМЕНИ СПИС ЗА СЛОВЕНСКУ ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ

Уређивачки одбор:

*др Алексић Радомир, др Бошковић Радосав, др Грицакаји Ирена, др Коларич Рудолф,
Конески Блаже, др Николић М. Берислав, др Павловић Миливој, др Пецо Асим,
др Пешикан Мићар, др Стевановић Михаило, др Храсије Мајје*

Главни уредник

М. СТЕВАНОВИЋ

књ. XXVII — св. 3—4.

БЕОГРАД

1968—1969.

ПЕТАР КОЛЕНДИЋ

(17. IX 1882 — 14. IV 1969)

Смрћу академика проф. дра Петра Колендића српска, југословенска и светска славистичка наука губе једног од својих најзаслужнијих и најуваженијих представника; у области историје југословенских књижевности од ренесансе до рационализма суверено првог.

Син сиромашних и неписмених родитеља, будући наш велики научник основно и средњошколско образовање добио је у своме родном Дубровнику. У Бечу је почео да студира најпре математику и физику, али затим прелази на славистику. Докторирао је 1908. У почетку свога службовања био је средњошколски наставник у Котору и Шибенику и директор новоосноване реформне реалне гимназије у Сињу. 1923. год. изабран је за ванредног, а 1925. за редовног професора Филозофског факултета у Скопљу, где остаје до 1941. За време окупације у другом светском рату пензионисан је и затваран на Бањици. После ослобођења од 17. X 1944. до 26. VI 1945. руководио је Државном архивом у Београду, а потом долази за редовног професора Филозофског факултета у Београду, на којој је дужности пензионисан 1955. За дописног члана Српске академије наука и уметности изабран је 1932. а за редовног 1946. Награду за животно дело добио је 7. VII 1960. Приликом прославе 85. рођендана одликован је Орденом заслуга за народ са златном звездом. Покретач је и уредник *Зборника радова Института за књижевност* а потом и *Зборника историје књижевности*.

У науку Петар Колендић улази 1902. год. када, као средњошколац, објављује расправу *Нешто о Ђорђевићевј „Дервизијади“*. За више од шест деценија свога научног рада публикује око две стотине расправа и студија из неколико области историје наше књижевности и културе. Највише их је, дабоме, посвећено славној дубровачкој књижевности, али такође и књижевности и култури старе Боке и Далмације, босанској фрањевачкој књижевности па и нама ближим периодима и књижевницима, до Његоша. Комплетну библиографију свога великог учитеља

израдио је и објавио у књизи Петра Колендића *Из старог Дубровника* (СКЗ, књ. 388) проф. др Мирослав Пантић.

Доследан ученик Јагићеве школе, Петар Колендић је, како је једном речено, био и остао „апостол чињенице“. Намерно избегава апстрактне синтезе. Пише само онда кад има да саопшти нову, свестрано проверену, продубљено и оштроумно откривену истину. Отуда и дословно класична једноставност и сажетост његовог стила. Читалац Колендићевих радова непрекидно има утисак да је свака реченица овога научника као нова дефиниција у једном раду који се и састоји од низа ниједном не поновљених констатација; при чему, разуме се, као књижевни посленик највишег реда, и Колендић у својим увек лапидарно писаним студијама клеше језгровите и једре стилске фигуре.

За филологију и лингвистику од непосредног су интереса сви они многобројни Колендићеве радови у којима он у историју наше књижевности уводи дотле непозната дела познатих писца или чак и непознате или мало познате ауторе. Значајни су ти радови за историју књижевног језика српскохрватског у првом реду зато што упућују камо све треба распрострајити филолошка и лингвистичка истраживања. Али не само зато. Ауторство текстова Колендић често утврђује и врло широком анализом језика и метрике. Тиме у ствари у великој мери шири наша знања из историје књижевног језика ранијих векова.

Има још једна област Колендићевог рада за коју је непосредно заинтересована лингвистичка наука. То су они његови списи који су посвећени историји нашега писма. Сувишно је истицати да је опет у питању дефинитивна научна реч.

Овај би некролог био недопустиво непотпун ако не бисмо истакли дубоко и достојанствено родољубље овога нашег знаменитог књижевног историчара. Прогањан под Аустријом, запостављан у предратној Југославији, сужањ Бањичког логора, присталица НОП-а, Петар Колендић увек је на најчистији могући начин испуњавао своју грађанску дужност.

Све ове своје племените одлике професор Колендић је предано преносио на своје ученике. Непоколебљива верност истини, љубав према своме народу, високо схватање људског достојанства — то је оно што је он предавао својим студентима и непосредно, речју, и оним посредним начином, који се понекад зове зрачењем људске личности. Сви они који су имали срећу да се код њега уче дубоко су му захвални што их је тако непрекидно и тако племенито учио истини, скромности и строгој самодисциплинованости.

Берислав М. Николић